

სტამბოლის კონვენცია ეყრდნობა ოთხ სვეტს

ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში
ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის
შესახებ კონვენცია

პრევენცია

დაცვა

სისხლისმართლებრივი
დევესა

კოორდინირებული
პოლიტიკა

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

პრევენცია

ქვეყანა, რომელსაც რატიფიცირებული აქვს სტამბოლის კონვენცია, ვალდებულია, მიიღოს შემდეგი ზომები:

მედიასა და კერძო სექტორში

ისეთი სტანდარტების დანერგვის ხელშეწყობა, რომელიც აუმჯობესებს პატივისცემაზე დაფუძნებულ გენდერულ როლებს და ებრძვის ისეთ დამოკიდებულებებს, რომელიც ამართლებს ქალთა მიმართ ძალადობას

ცნობიერების ასამაღლებელი კამპანიები

ცნობიერების ამაღლება ძალადობის სხვადასხვა ფორმების, ქალებისა და ბავშვებზე მათი გამანადგურებელი გავლენისა და ბუნების შესახებ

ძალადობის მიუღებლობისა და ქალებისა და მამაკაცებს შორის თანასწორობის შესახებ განათლება

გენდერული თანასწორობის, გენდერზე დაფუძნებული ძალადობის, კონფლიქტის არაძალადობრივი მოგვარებისა და პიროვნული ხელშეუხებლობის შესახებ სასწავლო მასალების გათვალისწინება ფორმალურ კურიკულუმებში, განათლების ყველა დონეზე

გენდერულ სტერეოტიპებთან ბრძოლა

ქალისა და მამაკაცის ქცევის სოციალურ და კულტურულ მოდელებში ცვლილებების ხელშეწყობა

ქალთა გაძლიერების ხელშეწყობა

ქალების შესაძლებლობების გაზრდისკენ მიმართული პროგრამებისა და საქმიანობის დანერგვა და იმ პირთა კონკრეტულ საჭიროებებზე რეაგირება, რომლებიც, თავიანთი უფლებრივი მდგომარეობის გამო, მონყველად ჯგუფს მიეკუთვნებიან

პროგრამები მოძალადეებისათვის

იხეთი პროგრამების შექმნა, რომელიც ოჯახში ძალადობის ჩამდენ პირებს ასწავლის არაძალადობრივ ქცევას და ახდენს სექსუალური ძალადობის ჩამდენი პირების მიერ დანაშაულის განმეორებით ჩადენის პრევენციას

მამაკაცების და ბიჭების როლი

ძალადობის პრევენციაში მამაკაცების და ბიჭების მიერ წვლილის შეტანის და ჩართულობის წახალისება

სპეციალისტების მომზადება

მსხვერპლებთან ან მოძალადეებთან მომუშავე სპეციალისტების მომზადება ძალადობის შემთხვევების აღიარების, მათზე რეაგირებისა და შემთხვევების სათანადოდ გადამისამართების კუთხით

დაცვა

ქვეყნის მიერ მიღებული ნებისმიერი დაცვითი ზომა განსაკუთრებულ ყურადღებას უნდა ამახვილებდეს დაზარალებულისა და მოწმის ინტერესებზე. მათი უფლებები მოიცავს:

ინფორმირებულობა საკუთარი უფლებების შესახებ

მსხვერპლებს უნდა განემარტოთ მათი უფლებები და მათთვის გასაგებ ენაზე მიეწოდოს ინფორმაცია, თუ სად და როგორ შეიძლება დახმარების მიღება

მხარდაჭერის სერვისები

მსხვერპლებს უნდა ჰქონდეთ ქალთა მხარდაჭერის სპეციალიზებულ სერვისებზე წვდომა, რომელიც ხშირ შემთხვევაში, ითვალისწინებს ქალების მხარდაჭერას ქალების მიერ და ეთმობა ძალადობის კონკრეტულ ფორმას. მსხვერპლს უნდა ჰქონდეს წვდომა ზოგად სერვისებზე, როგორცაა, მაგალითად, იურიდიული კონსულტაცია/დახმარება, ფსიქოლოგიური კონსულტაცია, ფინანსური დახმარება, საცხოვრებელი უზრუნველყოფა, განათლება, ჯანდაცვა, სოციალური სერვისები და დახმარება სამუშაოს მოძიებაში

გასაჩივრების რეგიონული და საერთაშორისო მექანიზმები

მსხვერპლებს უნდა მიეწოდოს ინფორმაცია და ჰქონდეთ წვდომა გასაჩივრების შესაბამის რეგიონულ და საერთაშორისო მექანიზმებზე

თავშესაფრები

მსხვერპლებს უნდა ჰქონდეთ წვდომა ადგილობრივ, ადვილად მისაწვდომ ქალთა და ბავშვთა თავშესაფრებზე

დახმარების ცენტრები გაუპატიურების ან სექსუალური ძალადობის მსხვერპლთათვის

მსხვერპლებს უნდა ჰქონდეთ წვდომა ახლოს მდებარე და ადვილად მისაწვდომ ცენტრზე, რომელიც უზრუნველყოფს გადაუდებელ სამედიცინო კონსულტაციას, ტრავმის შემთხვევაში დახმარებას და სასამართლო-სამედიცინო სერვისებს

ძალადობის შემთხვევების შეტყობინება შესაბამისი ორგანოებისათვის

სახელმწიფომ ყველას უნდა მოუწოდოს, მოახდინონ ძალადობის შემთხვევების შესაბამისი ორგანოებისთვის შეტყობინება, რათა თავიდან იქნას აცილებული სამომავლო ინციდენტები, ხოლო, რა შემთხვევაშიც გამართლებულია, კონფიდენციალურობის მარეგულირებელმა წესებმა სპეციალისტებს არ უნდა შეუშალოსნ ხელი ძალადობის შემთხვევების შეტყობინებაში

ამკრძალავი ორდერი

ამკრძალავი ორდერი პოლიციას მიანიჭებს უფლებამოსილებას, გარკვეული ვადით საცხოვრებელს განარიდოს ოჯახში ძალადობის ჩამდენი პირი და აუკრძალოს მსხვერპლთან მიახლოება

დამცავი ან შემაკავებელი ორდერი

ეს ორდერი მსხვერპლის დაუყოვნებლივ დასაცავად ადვილად უნდა იყოს ხელმისაწვდომი და უნდა იყოს უფასო

ბავშვთა უსაფრთხო მეურვეობა და მონახულების უფლებები

ძალადობის ისტორიის არსებობის შემთხვევაში, მეურვეობისა და მონახულების შესახებ გადანყვეტილებები პრიორიტეტს უნდა ანიჭებდეს ბავშვისა და მსხვერპლის უფლებებს და უსაფრთხოებას

უფასო 24 საათიანი სატელეფონო ცხელი ხაზები

მსხვერპლებს უნდა ჰქონდეთ წვდომა სახელმწიფოს მასშტაბით მოქმედ უფასო, 24 საათიან კონფიდენციალურ სატელეფონო ცხელ ხაზზე, რომელიც მათ ექსპერტის კონსულტაციას სთავაზობს და შესაბამის სამსახურებთან გადაამისამართებს

ბავშვი მონმეების უფლებები და საჭიროებები

გათვალისწინებული უნდა იქნას ბავშვი მონმეების საუკეთესო ინტერესები და უზრუნველყოფილი უნდა იქნას ასაკის შესაფერისი ფსიქოსოციალური კონსულტაცია

სისხლისსამართლებრივი დევნა

ქვეყანა, რომელსაც რატიფიცირებული აქვს სტამბოლის კონვენცია, ვალდებულია უზრუნველყოს:

სამართალდაცვითი და სასამართლო პროცესები

გადამარწმუნებელი ზეგავლენის მქონე სანქციები მოძალადეებისათვის

სისხლის სამართლის დანაშაული და დამცავი ორდერის დარღვევა უნდა ექვემდებარებოდეს პროპორციულ სისხლისსამართლებრივ ან სამართლებრივ სანქციებს, მათ შორის, დაპატიმრებას, ექსტრადაციას, მონიტორინგს და ზედამხედველობას, და მშობლის უფლებების ჩამორთმევას

ეფექტური სისხლისსამართლებრივი დევნა

ქალთა მიმართ ძალადობრივი დანაშაულების გამოძიება ან სისხლისსამართლებრივი დევნა უნდა ითვალისწინებდეს, რომ ძალადობა ქალებზე არაპროპორციულ გავლენას ახდენს; არ უნდა იყოს დამოკიდებული მსხვერპლის მიერ ინციდენტის შეტყობინებაზე ან საჩივრის წარდგენაზე და მაშინაც კი, თუ მსხვერპლი საკუთარ ჩვენებას ან საჩივარს უკან გაიხმობს, შესაძლებელი უნდა იყოს გამოძიების ან სისხლისსამართლებრივი დევნის გაგრძელება

დამამძიმებელი გარემოებების გათვალისწინება

მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული დამამძიმებელი გარემოებები, მათ შორის, მოძალადესთან მსხვერპლის ინტიმური ან ახლო ურთიერთობა, დანაშაულის ჩადენა მონყველადი პირის წინააღმდეგ ან ბავშვის თანდასწრებით, ჯგუფური შეთქმულების საფუძველზე, იარაღის მუქარით ან მსგავსი ხასიათის დანაშაულისთვის ნასამართლობა

კანონმდებლობა, რომელიც ახდენს ქალთა მიმართ ძალადობის კრიმინალიზებას

უნდა იქნეს მიღებული კანონები, რომელიც ახდენს ფიზიკური, ფსიქოლოგიური და სექსუალური ძალადობის, სექსუალური შევიწროების, ადევნების, ქალთა სასქესო ორგანოების დასახიჩრების, იძულებითი ქორწინების, იძულებითი აბორტის და იძულებითი სტერილიზაციის კრიმინალიზებას. სახელმწიფო მხარეებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ კულტურა, ტრადიციები და ე.წ. "ღირსების საკითხი" არ ჩაითვალოს ძალადობის გამამართლებელ მიზეზად

ეფექტური გამოძიება პოლიციის მიერ

სამართალდამცავმა ორგანოებმა უნდა მოახდინონ დაუყოვნებელი რეაგირება დახმარების თხოვნაზე, სათანადოდ მართონ სახიფათო სიტუაციები და გამოიძიონ ქალთა მიმართ ძალადობის შესახებ ნებისმიერი ბრალდება

მსხვერპლის უფლებები

მსხვერპლების და მოწმეების დაცვა

- ბავშვები უზრუნველყოფილი უნდა იქნას დაცვის სათანადო ზომებით
- სექსუალური ძალადობის, იძულებითი ქორწინების, ქალის სასქესო ორგანოების დასახიჩრების და იძულებითი აბორტის ან სტერილიზაციის მსხვერპლ ბავშვებს უნდა შეეძლოთ სარჩელის აღძვრა სრულწლოვნების მიღწევის შემდეგ საკმარისი დროის მანძილზე

რისკის კოორდინირებული შეფასება

შესაბამის უწყებებთან და დანეგებულებებთან თანამშრომლობის საფუძველზე, უნდა განხორციელდეს რისკის კოორდინირებული შეფასება, განმეორებითი დანაშაულებისა და ცეცხლსასროლ იარაღზე წვდომის მხედველობაში მიღებით და იმ ნებისმიერი ახალი ინფორმაციის გათვალისწინებით, რომელსაც გამოძიება გამოავლენს

დანაშაული არ უნდა დაბრალდეს მსხვერპლს

გამოძიება და სამართლებრივი წარმოება პატივს უნდა სცემდეს მსხვერპლს, ნებისმიერ ეტაპზე, და არ უნდა ავლენდეს ისეთ დამოკიდებულებას, ქცევას და პრაქტიკას, რომელიც დანაშაულს აბრალებს მსხვერპლს და მათ დამატებით სტრესს აყენებს

მსხვერპლთა პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება

- დაცული უნდა იქნას მსხვერპლის პირადი ცხოვრება და რეპუტაცია და, თუ ეს შესაძლებელია, თავიდან მაქსიმალურად უნდა იქნეს აცილებული კონტაქტი მსხვერპლსა და სავარაუდო მოძალადეს შორის
- მსხვერპლმა პირადად ან შუამავლის მეშვეობით უნდა შეძლოს ჩვენების მიცემა ან საკუთარი საჭიროებების და პრობლემების წარდგენა
- მსხვერპლმა სასამართლოში ჩვენების მიცემა უნდა შეძლოს საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების საშუალებით ან, როგორც მინიმუმ, სავარაუდო მოძალადის დასწრების გარეშე
- მსხვერპლის სექსუალური ისტორიის შესახებ ინფორმაციის წარდგენა სამოქალაქო ან სისხლისსამართლის წარმოების დროს დაშვებული უნდა იყოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს საქმისთვის რელევანტური და აუცილებელია

მსხვერპლთა ინფორმაციის და მხარდაჭერის უფლება

- საქმის მიმდინარეობისა და შედეგის შესახებ ინფორმირებულობის უფლება
- მსხვერპლის უფლებებზე და მხარდაჭერის სათანადო სერვისებზე წვდომა, რაც მას საკუთარი უფლებებისა და ინტერესების წარდგენაში დაეხმარება
- სამთავრობო ან არასამთავრობო ორგანიზაციების და ოჯახში ძალადობის საკითხებზე მომუშავე ადვოკატების მხარდაჭერა და დახმარება გამოძიების და სასამართლო წარმოების დროს
- იურიდიული მხარდაჭერის და უფასო იურიდიული დახმარების უფლება
- დამოუკიდებელი და კომპეტენტური თარჯიმნების უზრუნველყოფა, საჭიროების შემთხვევაში
- კანონით გათვალისწინებულია ძალადობის ჩამდენი პირისგან კომპენსაციის მოთხოვნის უფლება, და სახელმწიფოს წინააღმდეგ საჩივრის წარდგენის შესაძლებლობა, იმ შემთხვევაში თუ სახელმწიფომ ვერ შეძლო პრევენციასთან და დაცვასთან დაკავშირებული მოვალეობების შესრულება

მსხვერპლთა დაცვა გამოძიების და სამართალწარმოების დროს

- გამოძიების და სამართალწარმოების ნებისმიერი ეტაპზე, ძალადობის მსხვერპლი და მისი ოჯახის წევრები დაცული უნდა იქნან ზენოლისგან, ანგარისნორებისგან და ხელახალი ვიქტიმიზაციისგან
- დავების მოგვარების ალტერნატიული შესაძლებლობები, როგორცაა, მაგალითად, მედიაცია მსხვერპლსა და მოძალადეს შორის, არ უნდა იყოს სავალდებულო
- მსხვერპლი ინფორმირებული უნდა იქნას მოძალადის გაქცევის ან განთავისუფლების შესახებ

კოორდინირებული პოლიტიკა

ქვეყანა, რომელსაც რატიფიცირებული აქვს სტამბოლის კონვენცია, ვალდებულია, განახორციელოს შემდეგი ქმედებები:

უწყებათაშორისი თანამშრომლობა

სასამართლოს, პროკურორებს, სამართალდამცავ უწყებებს, ადგილობრივ და რეგიონულ მთავრობებსა და არასამთავრობო ორგანიზაციებს შორის ფექტური თანამშრომლობის სათანადო მექანიზმების არსებობის უზრუნველყოფა

სამოქალაქო საზოგადოების და არასამთავრობო ორგანიზაციების მხარდაჭერა და მათთან თანამშრომლობა

ისინი სახელმწიფო ორგანოებთან ერთად, როგორც ღირებული პარტნიორები მონაწილეობას უნდა იღებდნენ სტამბოლის კონვენციის იმპლემენტაციაში

საქმიანობის კოორდინაცია და იმპლემენტაციის მონიტორინგი

სახელმწიფო ორგანოს შექმნა ან გამოყოფა, რომელიც ზედამხედველობას გაუწევს სტამბოლის კონვენციის იმპლემენტაციას, მონიტორინგს, შეფასებასა და კოორდინაციას

ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული პოლიტიკა

მსხვერპლზე ორიენტირებული კანონების დანერგვა, ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმასთან ბრძოლის და პრევენციის მიზნით

საერთო საზოგადოებრივი რეაგირება

სტამბოლის კონვენცია ფართო საზოგადოებას აწვდის მკაფიო გზავნილს. ყველას უნდა ესმოდეს, რომ ქალთა მიმართ ძალადობა და ოჯახში ძალადობა დაუშვებელია

პოლიტიკისა და სერვისების დაფინანსება

ყველა იმ პარტნიორის ადეკვატურად დაფინანსება, რომელიც მონაწილეობს სტამბოლის კონვენციის იმპლემენტაციაში, არასამთავრობო ორგანიზაციების ჩათვლით

კომპლექსური კანონმდებლობა და გენდერულად სენსიტიური პოლიტიკა

ისეთი კანონებისა და მხარდამჭერი ზომების დანერგვა, რომელიც ხელს უწყობს კონვენციით მოცული ნებისმიერი ტიპის ძალადობის პრევენციას

კვლევა და მონაცემთა შეგროვება

ქალთა მიმართ ძალადობის ყველა ფორმებისა და შესაბამისი ღონისძიებების ეფექტურობის შესახებ მონაცემების შეგროვება, შეჯერება, კვლევის ჩატარება და აღნიშნულის გაზიარება საზოგადოებისათვის და სხვა ქვეყანაში მომუშავე მსგავსი უწყებებისათვის, შედარებისა და თანამშრომლობის ხელშეწყობის მიზნით

www.coe.int/conventionviolence

www.coe.int

ევროპის საბჭო ადამიანის უფლებათა წამყვანი ორგანიზაციაა კონტინენტზე. მასში გაერთიანებულია 47 სახელმწიფო, რომელთაგან 28 ევროპული კავშირის წევრია. ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა ქვეყანამ ხელი მოაწერა ადამიანის უფლებათა ევროპულ კონვენციას, ხელშეკრულებას, რომელიც შექმნილია ადამიანის უფლებების, დემოკრატიისა და კანონის უზენაესობის დასაცავად. ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში კონვენციის განხორციელებას ზედამხედველობას უწევს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE